

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА**

Географічний факультет

Кафедра географії України

КУПАЧ Тетяна

методичні рекомендації до семінарських занять навчальної дисципліни
СПЕЦІАЛІЗОВАНІ РЕКРЕАЦІЙНО-ГЕОГРАФІЧНІ ІКС
для студентів спеціальності 106-Географія (електронне видання)

КИЇВ – 2022

К Купач Т.Г.
Методичні рекомендації до семінарських занять навчальної дисципліни Спеціалізовані рекреаційно-географічні ІКС для студентів бакалаврату спеціальності 106 Географія (електронне видання). – К., 2022, 24с.

Рецензент:

Кандидат географічних наук, доцент Аріон О.В.

Кандидат географічних наук, доцент Кіптенко В.К.

Рекомендовано до друку Вченою радою географічного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка (протокол № 9 від 26 березня 2022 року)

Методичні рекомендації розкривають структуру спецкурсу, основні навчальні цілі та програмні результати, формування та організацію оцінювання за навчальним спецкурсом. Пропонується тематичний план в якому схематично представлено теми присвячені теоретичним аспектам впровадження інформаційно-комунікативних систем та інноваційних технологій в рекреаційно-туристичній діяльності. В навчальному методичному виданні розкрито сутність завдань, що виносяться на семінарські заняття та вимоги до їхнього виконання. Рекомендовано для студентів спеціальності 106 Географія географічного факультету КНУ імені Тараса Шевченка.

ЗМІСТ

	сторінки
Вступ	4
Структура навчальної дисципліни Спеціалізовані рекреаційно-географічні ІКС	9
<i>Тематичний план навчальної дисципліни</i>	9
<i>Завдання для семінарських занять в межах тем навчальної дисципліни</i>	10
Рекомендована література та інформаційні джерела	22

ВСТУП

Навчальна дисципліна *Спеціалізовані рекреаційно-географічні ІКС* віднесений до групи освітньо-професійних дисциплін підготовки Бакалаврів з географії.

Дана навчальна дисципліна є невід'ємною частиною отримання фахових знань в області інформаційних та комунікаційних технологій і інтегрує в собі знання з інформатики, географічних інформаційних систем, базових знань інформатизації менеджменту та маркетингу в туризмі, готуючи студентів до подальшої фахової роботи в сфері туристсько-рекреаційної діяльності.

Програма курсу побудована таким чином, щоб надати студентам можливості оволодіння знаннями та навичками з узагальнення, оптимізації, аналізу і моделювання та розповсюдження фахово орієнтованої інформації засобами сучасних інформаційних та комунікаційних технологій.

Головною метою навчальної дисципліни є надання студентам знань про сучасні інформаційні, комунікаційні, мультимедійні технології та спеціалізовані інформаційні системи, які впроваджуються та використовуються в діяльності туристських підприємств та підприємств в сфері гостинності.

Часткові цілі навчального курсу – полягають:

- у формуванні здатності розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні компетентнісні проблеми професійної сфери рекреації та туризму із використанням спеціалізованих ІС та комунікативних технологій, програмних та інструментальних рішень організації та управління туристською діяльністю, діяльністю підприємств у туристичній сфері

- у формуванні вміння шукати релевантні та застосовувати адекватні інформаційні технології та технології комунікацій при вирішенні професійних задач засобами ІКС,

- у формуванні у студентів, на базі одержаних в Університеті знань, професійних навичок та вмінь володіння основними інформаційними технологіями при прийнятті самостійних рішень під час роботи в конкретних умовах туристичного ринку,

- у вихованні потреби систематично поповнювати свої знання ІКС і застосовувати їх в практичній діяльності та/або у процесі навчання.

Попередні вимоги до навчальної дисципліни полягають в успішному опануванні обов'язковими та вибірковими освітніми компонентами впродовж навчання за ОП Економічна географія, зокрема, таких курсів як: Географічні інформаційні системи та відділене спостереження, Моделювання в географії, Методи рекреаційно-географічних досліджень, Спеціалізовані види рекреації та туризму тощо. Також на отримання студентами загальних та фахових компетентностей і формуванні програмних результатів навчання важливим є вимога володіння знанням основ базових географічних та туризмознавчих теорій та концепцій та розуміння загальних просторово-часових закономірностей формування та функціонування взаємозв'язків та відношень в системі «людина - середовище».

Завдання, навчальні цілі, навчальної дисципліни Спеціалізовані рекреаційно-географічні ІКС спрямовані на досягнення здобувачами освіти наступних загальних та спеціальних компетентностей і, цілком, відповідають Стандарту вищої освіти за спеціальністю 106 «Географія» галузі знань 10 «Природничі науки» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти¹, зокрема такі як:

- здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово та навичок міжособистісної взаємодії при підготовці до семінарських занять, під час виступів та дискусій за предметними темами,
- знання та розуміння предметної області та професійної діяльності, вміння аналізувати склад і будову геосфер, відповідно до фахової спрямованості на різних просторово-часових масштабах із використанням інструментарію інформаційних технологій,
- застосовувати отримані знання у практичних ситуаціях при дослідженні геосистем і процесів в них базуючись на розумінні сучасних концепцій та понять інформатики, інформаційних систем, інформаційних технологій, зокрема, теорії баз даних та систем управління базами даних, технологій мультимедіа, комунікаційних технологій, мережних технологій тощо.

Ряд завдань навчальної дисципліни формують знання та навички використання інформаційних технологій при здійсненні професійних задач в туристсько-рекреаційній сфері, на відповідному рівні разом із вміннями пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел, використовувати апарат інформаційних систем для аналізу операційних ситуацій, комунікування, моніторинг та управління ресурсами та прийняття управлінських рішень в професійній сфері фахівців з рекреації та туризму, організаторів подорожей, екскурсіводів, менеджерів з продажів туристичного продукту тощо. Завдання навчальної дисципліни також орієнтовані на опанування здобувачами вищої освіти здатностями здійснювати збір, реєстрацію і аналіз професійно-орієнтованих даних за допомогою відповідних методів технологічних та програмних засобів та рішень, а отже, спрямовані на формування здатності до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Уміння, яких набувають студенти при опануванні завданнями дисципліни, полягають у забезпечуванні інформаційного базису в управлінні туристською продукцією; оволодінні методами обробки, систематизації, візуалізації туристської інформації; здатності надавати порівняльну оцінку програмних продуктів на ринку та обирання потрібного продукту з великого різноманіття пропозицій. Професійні компетентності, яких набувають студенти, полягають у ґрунтовній підготовці та знаннях головних принципів і правил формалізації туристської інформації при використанні ІКС, головних понять подання інформації в базах даних, розподілення інформації та представлення результатів.

Результати навчання за дисципліною та їхнє співвідношення із програмними результатами навчання зведено в таблиці 1 та 2.

¹ <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-vnesennya-zmin-do-standartu-vishoyi-osviti-za-specialnistyu-106-geografiya-dlya-pershogo-bakalavrskogo-rivnya-vishoyi-osviti>

Таблиця 1. Результати навчання за дисципліною Спеціалізовані рекреаційно-географічні ІКС

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання
Код	Результат навчання		
1.1	Розуміти основні принципи та підходи інформатизації суспільних потреб, ІТ та ІС в туризмі	<i>Лекційні, семінарські заняття, самостійна робота</i>	<i>Контрольні роботи, (тести)</i>
1.2	Виділяти основні та другорядні функції туристських ІС і основні напрями застосування ІС та комунікаційних технологій		
1.3	Знати етапність та специфіку розвитку ІС в туризмі і мати уявлення про ринок ІКС		
1.4	Володіти знаннями про інформаційні джерела та ресурси в забезпеченні діяльності туристичного підприємства		
1.5	Розуміти специфіку та структуру інформаційних систем		
1.6	Розуміти принципи організації та представлення даних в БД та СУБД		
1.7	Розуміти сутність окремих технологій та їхній внесок в туристичну діяльність (мультимедіа, комунікації та зв'язок, СУБД, АРМ, Case, CRS, GDS та ін.)		
2.1	Вміти працювати із технічними специфікаціями комп'ютерної техніки та програмного забезпечення в сфері рекреації та туризму	<i>Семінарські заняття, самостійна робота</i>	<i>Семінарські заняття, контрольні завдання (тести)</i>
2.2	Вміти знаходити релевантну інформацію та застосовувати до її обробки відповідні технології		
2.3	Аналізувати отримані дані, робити запити, візуалізувати результати пошуку		
3	Формувати навички презентації результатів власного дослідження. Комунікація при здійсненні пошуку інформації, даних та матеріалів для дослідження, оформлення запитів та звітної документації	<i>Семінарські заняття, самостійна робота</i>	<i>Семінарські заняття</i>
4	Проявити здібності в вивченні додаткового матеріалу щодо пошуку даних засобами ІС, окремих комунікаційних технологій, функціональних можливостей ІС (по окремим видам роботи та маніпуляції із даними) іновативних технологій роботи з даними (хмарні технології, Web-технології)	<i>Семінарські заняття, самостійна робота</i>	<i>Семінарські заняття (додаткові завдання)</i>

6

Таблиця 2. Співвідношення результатів навчання за дисципліною Спеціалізовані рекреаційно-географічні ІКС із програмними результатами навчання

Програмні результати навчання	Результати навчання дисципліни												
	1.1	1.2	1.3	1.4	1.5	1.6	1.7	2.1	2.2	2.3	3	4	
Використовувати інформаційні технології, картографічні та геоінформаційні моделі в галузях предметної області географічних наук	+	+	+		+	+			+	+	+		
Збирати, обробляти та аналізувати інформацію в області географічних наук для аналізу природно і суспільно-географічних об'єктів у системі досліджень в сфері рекреації та туризму, управління регіонального розвитку туризму та рекреації та територіального планування.				+	+	+			+	+	+	+	
Застосовувати моделі, методи фізики, хімії, геології, екології, математики, інформаційних технологій тощо при вивченні природних та суспільних процесів формування і розвитку геосфер		+		+			+	+				+	

Форми оцінювання студентів при опануванні дисципліною є різними і рівень досягнення всіх запланованих результатів навчання визначається за результатами виконання завдань під час семінарських занять, зокрема, самостійної пошукової роботи та презентації її результатів, тестових завдань під час проміжного контролю та залікової контрольної роботи.

Виконання завдань, які винесено на семінарські заняття та на самостійну роботу, яка супроводжує опанування цілей навчальної дисципліни, потребує розуміння методологічного підґрунтя основ інформатики, інформаційних технологій та систем, основних термінів, понять та категорій дисципліни, існуючих підходів до набуття, обробки, аналізу та поширення фахово орієнтованої інформації.

Підготовка до семінарських занять, виконання завдань та самостійна робота передбачає володіння здобувачами освіти наступними методами дослідження – аналізу, синтезу, індукції, дедукції, компаративним (порівняльним), описовим, моделювання, формалізації, а також, навичками роботи з візуалізацією власних результатів досліджень у вигляді аналітичних таблиць, графіків, діаграм, картосхем, презентацій тощо.

Відповідно до завдань семінарських занять студенти послідовно ознайомлюються з базовими поняттями в галузі інформаційних технологій та систем у професійній області, а саме: поняття інформації та даних; поняття інформаційних джерел та ресурсів; визначення інформаційних технологій та систем, їхньої структури та властивостей; основами телекомунікаційних та мультимедійних технологій, технологій СУБД, ГІС та ДЗЗ технологій, технологій розподілу та дистрибуції ресурсів галузі туризму, технологій управління та прийняття рішень в галузі туризму та рекреації тощо.

Самостійна робота студента, відповідно до Положень² про організацію освітнього процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка є формою організації навчального процесу, під час якої окремі завдання виконуються студентом під методичним керівництвом викладача, але без його безпосередньої участі. Зміст самостійної роботи визначається робочими програмами навчальної дисципліни.

Впродовж самостійної роботи студенти: засвоюють теоретичний матеріал з навчальної дисципліни (лекційний матеріал та окремі розділи та теми з рекомендованих літературних та електронних джерел); закріплюють знання, використовуючи необхідний інструментарій практичним шляхом (виконання аналітичної роботи та створення таблиць, картосхем, презентацій, генерування відповіді на контрольні запитання); застосовують отримані знання й навички для аналізу проблемних ситуацій та вироблення правильного рішення (під час підготовки до семінарських занять, дискусій, письмового аналізу конкретної ситуації тощо).

Оцінювання здійснюється упродовж всього курсу. Контрольні роботи, завдання на семінарські заняття виконуються і здаються викладачу у зазначений термін. За результати, що подаються пізніше визначеного терміну, оцінка може

² <https://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/Organization-of-the-educational-process.pdf>

складати до 50% від максимальної кількості балів відведеної на оцінювання відповідного завдання зі спецкурсу.

Підсумкова оцінка за спецкурс виставляється після заліку та формується як сума з оцінок за всі виконані завдання. Шкалу відповідності оцінок зведено до таблиці 3.

Підсумкове оцінювання проводиться у формі залікової контрольної роботи (тесту). Студенти, які набрали сумарно меншу кількість балів ніж критично-розрахунковий мінімум – 36 балів до складання заліку не допускаються.

Таблиця 3. Шкала відповідності оцінок за спецкурс Спеціалізовані рекреаційно-географічні ІКС

	<i>кількість балів</i>
Зараховано	90-100
	75-89
	60-74
Не зараховано	0-59

Формування підсумкового (семестрового) оцінювання:

1. Контрольні роботи та тестові завдання: РН 1.1-1.7 (знання) 40 балів/20 балів.
2. Робота на семінарах, додаткові завдання: РН 2.1-2.3,4 (знання та вміння) 40 балів/30 балів.
3. Самостійна робота, додаткові завдання та контрольні: РН 3,4 (комунікація, автономність та відповідальність) 20 балів/10 балів.

**СТРУКТУРА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
СПЕЦІАЛІЗОВАНІ РЕКРЕАЦІЙНО-ГЕОГРАФІЧНІ ІКС**

Тематичний план навчальної дисципліни відповідає навчальному плану за освітньою програмою Економічна географія і зведено у таблицю 4.

Таблиця 4. Тематичний план навчальної дисципліни

тема	Назва теми	Кількість годин		
		Лекції	Семінарські заняття	Самостійна робота
1	Інформація та інформаційні технології в туристському бізнесі: <i>Лекція 1.</i> Історія розвитку та базові поняття про туристичну інформацію, інформаційні технології та системи <i>Лекція 2.</i> Класифікація інформаційних систем, що впроваджуються в сфері туризму.	2	2	10
2	ГІС та ДЗЗ в рекреаційно-туристичній діяльності: <i>Лекція 3.</i> Загальна характеристика ГІС та ДЗЗ технологій <i>Лекція 4.</i> ГІС та ДЗЗ технології в управлінні та організації туристичної діяльності	4	4	20
3	Телекомунікаційні та мультимедійні технології в туризмі: <i>Лекція 5.</i> Телекомунікації: комп'ютерні мережі. Інтернет-технології в туристичній діяльності <i>Лекція 6.</i> Мультимедійні технології в туристичній діяльності	4	4	15
4	Комп'ютерні системи резервування: <i>Лекція 7.</i> Історія розвитку технологій розподілення ресурсів суб'єктів туристичного ринку <i>Лекція 8.</i> Загальна характеристика систем бронювання та дистрибуції	4	4	15
5	Технології автоматизованого управління підприємствами в туристській індустрії: <i>Лекція 9.</i> Front-office та back-office системи в управлінні підприємствами в сфері туризму та рекреації <i>Лекція 10.</i> Системи управління готелями	4	4	20
Загальний обсяг за навчальним планом 150 годин		18	18	114

Завдання для семінарських занять в межах тем навчальної дисципліни *Спеціалізовані рекреаційно-географічні ІКС*

ТЕМА 1.

Інформація та інформаційні технології в туристському бізнесі

Семінарське ЗАВДАННЯ 1. (2 години)

Оцінка якісних та ціннісних властивостей інформації отриманої з різних інформаційних джерел

(максимальний бал за виконання практичного завдання - 15 балів)

Навчальне заняття - семінар - здійснюється у формі колективного обговорення визначеного викладачем завдання. Відповідно до Положень³ про організацію освітнього процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка семінарське заняття спрямовано на поглиблення та систематизацію теоретичних знань здобувачів освіти, організацію та підвищення рівня автономності їх самостійної пізнавальної діяльності, формування оціночних суджень. На семінарському занятті викладач оцінює якість виконання здобувачами освіти завдань, їх виступи, активність, уміння формулювати та відстоювати свою позицію під час обговорювання тощо. Завдання для семінару 1 будується на самостійному опрацюванні інформаційних ресурсів та джерел при пошуці фахово-орієнтованої інформації, а також застосуванні методів експертного опитування в ході здійснення експертної оцінки властивостей отриманої інформації по проблемному питанню. Напрацьовані результати оформлюються як аналітичний звіт, презентуються і обговорюються на семінарі.

В ході роботи студенти здійснюють експертну оцінку якісних, кількісних та ціннісних властивостей фахово-орієнтованої інформації отриманої з різноманітних джерел та ресурсів, з точки зору використання та потреби в системі інформаційного забезпечення туристсько-рекреаційної діяльності.

Для роботи студентом формулюється актуальне проблемне питання в професійній галузі (як приклад: «висвітлення питань використання ГІС в управлінні регіонального розвитку» або ж «просування туристичного продукту засобами соціальних мереж» або будь яке інше) і проводиться аналіз інформаційних джерел (засоби мас-медіа, електронні чи друковані періодичні та неперіодичні видання, рекламні видання, інтернет-ресурси - портали/бібліотеки/каталоги, соціальні мережі, формальне чи неформальне спілкування - конференції/симпозіуми/з'їзди/форуми або вечірки/корпоративи/чати або ж інші форми неформального спілкування) та оцінюються якісні, кількісні та ціннісні властивості фахово-орієнтованої інформації, що надходить з зазначених джерел (наскільки в обраних джерелах інформації зазначена тема розкрита, висвітлена, обговорюється тощо).

Для аналізу властивостей інформації яка надходить з різноманітних джерел студентами формується група респондентів (опитуваних) та здійснюється експертне опитування. За окремими видами інформаційних джерел проводиться експертне опитування стосовно того якою мірою зазначені види

³ <https://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/Organization-of-the-educational-process.pdf>

джерел або ресурсів задовольняють вимогам по оперативності, повноті, новизні, достовірності, стислості тощо. Оцінка відбувається за п'ятибальною шкалою.

Результати проведеного аналізу та оцінки подаються у вигляді звіту-презентації, який проілюстровано таблицями та графіками (зразки зведення даних у таблицях 5, 6).

Таблиця 5. Індивідуальна експертна оцінка (приклад заповнення таблиці: перелік властивостей для оцінки вибирається відповідно до потреби дослідника)

Властивості (встановлюються дослідником відповідно до потреби)	Види джерел або ресурсів (вибираються дослідником відповідно до потреби)							
	засоби мас-медіа	періодичні видання	неперіодичні видання	рекламні видання	мережні ресурси	урядові видання	конференції, прилюдні доповіді тощо	джерела усної інформації чутки, зокрема
оперативність								
повнота								
новизна								
достовірність								
стислість								
....								

11

Таблиця 5 заповнюється студентом як експертом (індивідуальна оцінка), а сама оцінка відбувається за 5-ти бальною шкалою. Таблиця 6 заповнюється за результатами опитувань експертів, якими виступають респонденти фокус-групи і розраховується групова експертна оцінка якості інформації по проблемному питанню отриманої з різних інформаційних джерел. За отриманими даними зведеними в таблицях розрахувати парні порівняння «індивідуальна оцінка – група» та проілюструвати порівняння графіками.

Таблиця 6. Групове експертне опитування (розробляється на на кожен з різновидів властивостей)

Види джерел або ресурсів (вибираються дослідником відповідно до потреби)	Експерти-респонденти фокус-групи				
	1	2	...	n	Σар.
засоби мас-медіа					
періодичні видання					
....					
джерела усної інформації					

Отже, в ході досягнення навчальних цілей семінарського заняття студенти, із отриманням необхідної консультативної або методичної допомоги з боку викладача, самостійно опановують ряд теоретичних й практичних знань, у тому числі із застосуванням сучасних інформаційних технологій. Під час

колективного обговорення результатів дослідження питання семінарського завдання студентами активно формують питання, дискутують, що дозволяє краще освоїти матеріал, навчитися формулювати оціночні судження, власні висновки та відстоювати власну думку.

Питання для самостійної перевірки знань за темою 1

1. Визначення поняття «інформація», інформаційних ресурсів та джерел.
2. Властивості інформації, від яких залежить успішність професійної діяльності туристичних агентів.
3. Інформаційні технології та інформаційні системи.
4. Структура інформаційних систем.
5. Базові інформаційні технології, що впроваджуються в індустрії туризму та основні напрямки впливу інформаційних технологій в сфері туризму.
6. Класифікація інформаційних технологій в сфері туризму.
7. Чинники, які визначають впровадження ІС в туристську діяльність.
8. Чинники, що гальмують застосування ІТ в туризмі.
9. Вплив інформаційних технологій на просування та реалізацію туристичного продукту.

ТЕМА 2.

ГІС та ДЗЗ в рекреаційно-туристичній діяльності

12

Семінарське ЗАВДАННЯ 2. (4 години)

Створення схеми просторової організації туристично-рекреаційного комплексу обраного регіону на основі відкритих просторових даних (максимальний бал за виконання практичного завдання - 20 балів)

Навчальне заняття - семінар - здійснюється у формі колективного обговорення визначеного викладачем завдання. Відповідно до Положень ⁴ про організацію освітнього процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка семінарське заняття спрямовано на поглиблення та систематизацію теоретичних знань здобувачів освіти, організацію та підвищення рівня автономності їх самостійної пізнавальної діяльності, формування оціночних суджень. На семінарському занятті викладач оцінює якість виконання здобувачами освіти завдань, їх виступи, активність, уміння формулювати та відстоювати свою позицію під час обговорювання тощо. Завдання до теми 2 виконується із використанням інструментів ГІС (QGIS). Завдання полягає у побудові схеми функціональної/просторової організації туристично-рекреаційного комплексу обраного регіону - туристично-рекреаційного каркасу території. Напрацьовані результати оформлюються як аналітичний звіт, презентуються і обговорюються на семінарі.

⁴ <https://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/Organization-of-the-educational-process.pdf>

Функціональна просторова організація рекреаційної системи територій зумовлюється встановленням ареалів переважаючих видів рекреаційної діяльності, ймовірних основних і другорядних напрямків маятникових рекреаційних переміщень із виявленням центрів концентрації рекреантів, зовнішніх і внутрішніх пунктів формування рекреаційних потоків (головних та другорядних) тощо в та поза межами регіону та здійсненням на основі отриманого просторового аналізу туристично-рекреаційного зонування.

При розв'язуванні поставленого завдання застосовують концепцію побудови рекреаційного каркаса території сутність якої полягає в тому, що, враховуючи вплив основних факторів: соціально-економічних умов, територіально-виробничої структури, рекреаційно-туристичних можливостей регіону тощо, визначаються умови стійкого розвитку території. Туристично-рекреаційний каркас представляє з себе суміщення природного (просторовий аналіз природно-рекреаційних ресурсів території), соціально-економічного (на основі транспортних коридорів, системи розселення території) та історико-культурного (просторовий аналіз ресурсів культурної спадщини території) каркасів.

Отже, використовуючі здатність ГІС інтегрувати різноманітні формати даних та використовуючи аналітичний потенціал географічних інформаційних систем проаналізувати просторові туристично-рекреаційні можливості обраного регіону і побудувати каркасні схеми розвитку туризму та рекреації.

Вхідними даними для виконання завдання можуть бути набори просторових даних на обрані регіони з відкритих інформаційних ресурсів:

- ✓ <https://atu.decentralization.gov.ua/#download-section>
- ✓ <http://download.geofabrik.de/>
- ✓ <https://srtm.csi.cgiar.org/srtmdata/>

Приклад можливого оформлення рекреаційного каркасу території запозичено з публікації *Етапи формування просторової структури регіональних рекреаційних систем лінійного типу* (Шулік В.В., 2006).

В якості програмного середовища для просторового аналізу територіальних рекреаційно-туристичних можливостей та побудови схеми розвитку туризму та рекреації в регіоні можна використовувати будь-яку настільну картографічну ГІС, до якої є ліцензований доступ (наприклад, ArcGIS, QGIS, MapINFO тощо).

Результати просторового аналізу та схему розвитку туризму та рекреації в обраному регіоні представляються у вигляді короткого аналітичного звіту та змістовної доповіді-презентації на семінарському занятті.

Отже, в ході досягнення навчальних цілей семінарського заняття студенти, із отриманням необхідної консультативної або методичної допомоги з боку викладача, самостійно опановують ряд теоретичних й практичних знань, у тому числі із застосуванням сучасних інформаційних технологій.

Під час колективного обговорення результатів дослідження питання семінарського завдання студентами активно формують питання, дискутують, що дозволяє краще освоїти матеріал, навчитися формулювати оціночні судження, власні висновки та відстоювати власну думку.

Питання для самостійної перевірки знань за темою 2

1. Визначення поняття ГІС, ГІС-технологій та напрямки їхнього застосування в туризмі.
2. Визначення поняття технологій ДЗЗ та напрямків їхнього застосування .в туризмі.
3. Визначення понять «просторові дані» та структура «просторових даних».
4. Інструменти ГІС в управлінні просторовими рекреаційними ресурсами регіонів
5. Web-картографія та ресурси інформаційно-довідкових геопорталів
6. Навігаційні та супутникові технології в туризмі.

ТЕМА 3.

Телекомунікаційні та мультимедійні технології в туризмі

Семінарське ЗАВДАННЯ 3. (4 години)

Мережні та мультимедійні технології в організації туристської діяльності (максимальний бал за виконання практичного завдання - 5 балів)

Навчальне заняття здійснюється у формі колективного обговорення визначеного викладачем завдання. Відповідно до Положень ⁵ про організацію освітнього процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка семінарське заняття спрямовано на поглиблення та систематизацію теоретичних знань здобувачів освіти, організацію та підвищення рівня автономності їх самостійної пізнавальної діяльності, формування оціночних суджень. На семінарському занятті викладач оцінює якість виконання

⁵ <https://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/Organization-of-the-educational-process.pdf>

здобувачами освіти завдань, їх виступи, активність, уміння формулювати та відстоювати свою позицію під час обговорювання тощо. Завдання для наукового семінару за темою 3 спрямовано на розкриття загальних та прикладних аспектів впровадження комп'ютерних мереж та мультимедіа на етапах формування, просування та реалізації пакетів туристських послуг, організації діяльності туристських підприємств. В ході семінарського заняття студенти мають оволодіти навичками ведення наукової дискусії, тобто, задавати обґрунтовані питання, давати відповіді на поставлені питання, приводити аргументи які б підкреслювали власну думку по запропонованим викладачем проблемним питанням теми семінару.

Для проведення семінару перед студентами поставлена задача пошуку достовірної інформації за проблемним питанням теми, підготовки доповіді за результатами пошуку. Результати завдання оформляються у вигляді стислого реферативного викладення проблеми (електронний документ, не більше 3-5 сторінок тексту) і можуть бути закріплені доповіддю-презентацією (5-7 хвилин). Реферат крім стислого викладення інформації у вигляді тез має містити власні аналітичні висновки по проблемному питанню, титульну сторінку із зазначенням теми самого питання, прізвища автора та перелік інформаційних джерел й ресурсів. Це завдання сприяє поглибленню та розширенню теоретичних знань студентів з окремих аспектів теми 3 дисципліни, розвивають навички самостійної роботи із навчальною та науковою літературою та інформаційними ресурсами. Напрацьовані результати оформлюються як аналітичний звіт, презентуються і обговорюються на семінарі. Реферат направляється викладачу до моменту виступу.

Отже, в ході досягнення навчальних цілей семінарського заняття студенти, із отриманням необхідної консультативної або методичної допомоги з боку викладача, самостійно опановують ряд теоретичних й практичних знань, у тому числі із застосуванням сучасних інформаційних технологій. Під час колективного обговорення результатів дослідження питання семінарського завдання студентами активно формують питання, дискутують, що дозволяє краще освоїти матеріал, навчитися формулювати оціночні судження, власні висновки та відстоювати власну думку.

***Питання для самостійної перевірки знань за темою 3
та підготовки доповідей на семінарське заняття.***

1. Поняття «комп'ютерна мережа», «комунікаційна мережа». Основні компоненти мереж. Принципи впорядкування мереж. Класифікація мереж. Протоколи мереж.
2. Використання мережних технологій в туризмі. Інтернет в туристичному бізнесі.
3. Електронна комерція. Концепція «електронного офісу» туристського підприємства.
4. Технології зв'язку в організації діяльності агентів туристського бізнесу (телефонний зв'язок, IP-телефонія, сервіси мереж, відео- та телеконференції тощо).

5. Технології сферичної зйомки та створення панорамних зображень. Віртуальні подорожі. Технології організації віртуальних подорожей.
6. Мультимедійний супровід подорожей та екскурсій.
7. Каталогізація туристських послуг. Електронні каталоги: переваги електронних версій.
8. Технології організації спеціалізованих сайтів: переваги при просуванні власного тур продукту.
9. Мультимедіа в рекламі та PR-технологіях туризму.
10. Використання соціальних мереж при реалізації та просуванні власного туристського продукту (блоги, спілкування в групах тощо).
11. QR-коди – перспективи використання в екскурсійній діяльності, музейній справі, в анімації.

ТЕМА 4.

Комп'ютерні системи резервування

Семінарське ЗАВДАННЯ 4. (4 години)

Специфіка та функціональні можливості систем комп'ютерного резервування

(максимальний бал за виконання практичного завдання - 5 балів)

Навчальне заняття - семінар - здійснюється у формі колективного обговорення визначеного викладачем завдання. Відповідно до Положень ⁶ про організацію освітнього процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка семінарське заняття спрямовано на поглиблення та систематизацію теоретичних знань здобувачів освіти, організацію та підвищення рівня автономності їх самостійної пізнавальної діяльності, формування оціночних суджень. На семінарському занятті викладач оцінює якість виконання здобувачами освіти завдань, їх виступи, активність, уміння формулювати та відстоювати свою позицію під час обговорювання тощо. Завдання для наукового семінару за темою 4 спрямовано на проблемні питання які розкривають сутність, розвиток та перспективність систем резервування та дистрибуції. Під час колективного обговорення питань за темою 4 на семінарі розкриваються загальні та практичні аспекти використання та впровадження систем резервування в діяльність туристських підприємств. В ході семінарського заняття студенти мають оволодіти навичками ведення наукової дискусії, тобто, задавати обґрунтовані питання, давати відповіді на поставлені питання, приводити аргументи які б підкреслювали власну думку по запропонованим викладачем проблемним питанням теми семінару.

Для проведення семінару перед студентами поставлена задача пошуку достовірної інформації за проблемним питанням теми, підготовки доповіді за результатами пошуку. Це завдання сприяє поглибленню та розширенню теоретичних знань студентів з окремих аспектів теми 4 дисципліни, розвивають

⁶ <https://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/Organization-of-the-educational-process.pdf>

навички самостійної роботи із навчальною та науковою літературою та інформаційними ресурсами. Напрацьовані результати оформлюються як аналітична доповідь, презентуються і обговорюються на семінарі. Тези доповіді направляються викладачу до моменту виступу. Вцілому, результати завдання оформляються у вигляді стислого тезового викладення проблеми (електронний документ, не більше 3-5 сторінок тексту) і можуть бути закріплені доповіддю-презентацією (5-7 хвилин). Тези доповіді крім стислого викладення інформації у вигляді тез має містити власні аналітичні висновки по проблемному питанню, титульну сторінку із зазначенням теми самого питання, прізвища автора та перелік інформаційних джерел й ресурсів.

Отже, базуючись на самостійному опрацюванні відкритих інформаційних ресурсів та електронних інформаційних джерел тощо, потрібно визначити найбільш вживані, на українському ринку туристських послуг, системи резервування та реалізації туристських та супутніх послуг.

На основі аналізу представлених на ринку України систем резервування необхідно зробити висновок про основні функціональні можливості, схожі та відмінні риси, архітектуру інвенторних КСБ та дистрибутивних КСБ провівши порівняння (у вигляді таблиці – див. таблицю 7).

Таблиця 7. Порівняльна характеристика систем резервування та дистрибуції
(зразок заповнення аналітичної таблиці)

Параметри КСБ для порівняння	КСБ, що порівнюються	
	назва КСБ	назва КСБ
охоплення ринку	назви компаній чиї ресурси реалізуються через зазначену КСБ	назви компаній чиї ресурси реалізуються через зазначену КСБ
сфера застосування	управління ресурсами авіакомпаній:...	управління ресурсами перевізників, закладів розміщення, закладів з аренди..., продаж турпродукту або його частин...
дистрибуція	внутрішній ринок та країни СНД Єв	Європа, Американсько-Тихоокеанський сектор...
....

Результати аналізу оформлюються у вигляді аналітичної таблиці, що включається у доповідь, в якій надається характеристика обраних систем резервування з представлених на ринку за наступним планом:

- Період та країна походження, розробники.
- Сфера впровадження продукту – користувачі та споживачі системи (охоплення ринку).
- Дистрибуція
- Напрями діяльності системи (сфера застосування).
- Архітектура системи.
- Функціональні можливості.

- Механізми сумісності з рештою програмного обладнання та інформаційними системами.
- Перспективи розвитку та впровадження в країні.

Отже, в ході досягнення навчальних цілей семінарського заняття студенти, із отриманням необхідної консультативної або методичної допомоги з боку викладача, самостійно опановують ряд теоретичних й практичних знань, у тому числі із застосуванням сучасних інформаційних технологій. Під час колективного обговорення результатів дослідження питання семінарського завдання студентами активно формують питання, дискутують, що дозволяє краще освоїти матеріал, навчитися формулювати оціночні судження, власні висновки та відстоювати власну думку.

Питання для самостійної перевірки знань за темою 4.

1. Етапи розвитку систем дистрибуції ресурсів суб'єктів туристичного ринку
2. Поняття «система бронювання» ресурсів, різновиди та архітектура систем бронювання
3. Інвенторні системи резервування
4. Дистрибутивні системи
5. Системи-консолідатори
6. Альтернативні дистрибутивні системи

ТЕМА 5.

Технології автоматизованого управління підприємствами в туристській індустрії

Семінарські ЗАВДАННЯ 5-7. (4 години)

Системи автоматизованого управління підприємствами

Навчальні заняття - семінари - здійснюються у формі колективного обговорення визначеного викладачем завдання. Відповідно до Положень ⁷ про організацію освітнього процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка семінарське заняття спрямовано на поглиблення та систематизацію теоретичних знань здобувачів освіти, організацію та підвищення рівня автономності їх самостійної пізнавальної діяльності, формування оціночних суджень. На семінарському занятті викладач оцінює якість виконання здобувачами освіти завдань, їх виступи, активність, уміння формулювати та відстоювати свою позицію під час обговорювання тощо. Завдання для наукового семінару за темою 5 спрямовано на визначення базових напрямів впровадження ІТ в роботу підприємств сфери гостинності та туристичних офісів, а також аналізу стану українського сектору управлінських ІТ. Під час колективного обговорення питань за темою 5 на семінарах 5, 6, 7 з'ясується структура програмних комплексів систем автоматизації туристських офісів, основні

⁷ <https://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/Organization-of-the-educational-process.pdf>

функції програм автоматизації діяльності туристського офісу і значення мережних технологій та технологій ведення БД в роботі електронних офісів. Робота над завданнями зазначеного циклу мають на меті ознайомлення із різноманіттям ІТ які полегшують управління ресурсами та процесами туристських підприємств в сфері гостинності. В ході завдань 5, 6, 7 студенти мають ознайомитися із основними принципами та технологіями організації автоматизації процесів управління ресурсами цих підприємств; визначитися із основними підходами до побудови та структури ІС зазначених закладів; ознайомитися із базовими функціями таких ІС.

Окрім цього під час колективного обговорення представлених результатів у вигляді доповіді із презентацією студенти мають оволодіти навичками ведення наукової дискусії, тобто, задавати обґрунтовані питання, давати відповіді на поставлені питання, приводити аргументи які б підкреслювали власну думку по запропонованим викладачем проблемним питанням теми семінару.

Для проведення семінару перед студентами поставлена задача пошуку достовірної інформації за проблемним питанням теми, підготовки доповіді за результатами пошуку. Цикл завдань сприяє поглибленню та розширенню теоретичних знань студентів з окремих аспектів теми 5 дисципліни, розвивають навички самостійної роботи із навчальною та науковою літературою та інформаційними ресурсами. Напрацьовані результати оформлюються як аналітична доповідь, презентуються і обговорюються на семінарі. Тези доповіді направляються викладачу до моменту виступу. В цілому, результати завдання оформляються у вигляді стислого тезового викладення проблеми (електронний документ, не більше 3-5 сторінок тексту) і можуть бути закріплені доповіддю-презентацією (5-7 хвилин). Тези доповіді крім стислого викладення інформації у вигляді тез має містити власні аналітичні висновки по проблемному питанню, титульну сторінку із зазначенням теми самого питання, прізвища автора та перелік інформаційних джерел й ресурсів.

Завдання 5.

(максимальний бал за виконання практичного завдання - 5 балів)

Базуючись на самостійному опрацюванні відкритих інформаційних ресурсів та електронних інформаційних джерел тощо, потрібно визначити найбільш вживані, на українському ринку туристських послуг, системи електронного документообігу. На основі аналізу представлених на ринку України (світу) систем електронного документообігу зробіть аналіз обраної та надайте резюме про архітектуру системи, основні функціональні можливості, схожі та відмінні риси тощо (дивись зразок в таблиці 8).

Результати аналізу оформлюються у вигляді аналітичної таблиці, що включається у доповідь, в якій надається характеристика обраних систем резервування з представлених на ринку за наступним планом:

- Період та країна походження, розробники.
- Сфера впровадження продукту – користувачі та споживачі системи (охоплення ринку).
- Напрями діяльності системи (сфера застосування).

- Архітектура системи.
- Функціональні можливості.
- Механізми сумісності з рештою програмного обладнання та інформаційними системами.
- Перспективи розвитку та впровадження в країні.

Таблиця 8. Характеристика системи електронного документообігу (зразок заповнення аналітичної таблиці)

Параметри ІС	Назва ІС
архітектура	...
сфера застосування	
функціонал	
сумісність	
охоплення ринку	
розробники	
....

Завдання 6.

(максимальний бал за виконання практичного завдання - 5 балів)

Базуючись на самостійному опрацюванні відкритих інформаційних ресурсів та електронних інформаційних джерел тощо, потрібно визначити найбільш вживані, на українському ринку туристських послуг, CRM-системи. На основі аналізу представлених на ринку України (світу) CRM-систем зробіть аналіз обраної та надайте резюме про архітектуру системи, основні функціональні можливості, схожі та відмінні риси тощо (дивись зразок в таблиці 8).

Результати аналізу оформлюються у вигляді аналітичної таблиці, що включається у доповідь, в якій надається характеристика обраних систем резервування з представлених на ринку за наступним планом:

- Період та країна походження, розробники.
- Сфера впровадження продукту – користувачі та споживачі системи (охоплення ринку).
- Напрями діяльності системи (сфера застосування).
- Архітектура системи.
- Функціональні можливості.
- Механізми сумісності з рештою програмного обладнання та інформаційними системами.
- Перспективи розвитку та впровадження в країні.

Завдання 7.

(максимальний бал за виконання практичного завдання - 5 балів)

Базуючись на самостійному опрацюванні відкритих інформаційних ресурсів та електронних інформаційних джерел тощо, потрібно визначити найбільш вживані, на українському ринку туристських послуг, системи автоматизації діяльності готелю. На основі аналізу представлених на ринку України (світу) систем автоматизації діяльності готелю зробіть аналіз обраної та надайте резюме про архітектуру системи, основні функціональні можливості, схожі та відмінні риси тощо (дивись зразок в таблиці 8).

Результати аналізу оформлюються у вигляді аналітичної таблиці, що включається у доповідь, в якій надається характеристика обраних систем резервування з представлених на ринку за наступним планом:

- Період та країна походження, розробники.
- Сфера впровадження продукту – користувачі та споживачі системи (охоплення ринку).
- Напрями діяльності системи (сфера застосування).
- Архітектура системи.
- Функціональні можливості.
- Механізми сумісності з рештою програмного обладнання та інформаційними системами.
- Перспективи розвитку та впровадження в країні.

21

Питання для самостійної перевірки знань за темою 4.

1. Етапи розвитку систем електронного документообігу та технології офісних систем
2. Поняття Front-office та Back-office технологій управління офісами
3. Поняття «CRM-система» в рішеннях по управлінню діяльністю туристичного підприємства
4. Поняття «Case» технологій в рішеннях по управлінню діяльністю туристичного підприємства
5. АРМ-технології в рішеннях по управлінню діяльністю туристичного підприємства
6. Основні положення архітектури готельних систем
7. Основні положення систем безпеки в рішеннях по управлінню туристичного підприємства

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНФОРМАЦІЙНІ ДЖЕРЕЛА

1. Автоматизация управления предприятием / Баронов В.В. и др. – М.: ИНФРА-М, 2000. – 239 с.
2. Антоненко І.П., Баркова О.В. Каталогізація електронних ресурсів: науково-методичний посібник. – К.: Нац. б-ка України імені В.І. Вернадського, 2007. – 115 с. – 300 прим.
3. Бебик В. М. Інформаційно-комунікаційний менеджмент у глобальному суспільстві: психологія, технології, техніка паблік рилейшнз: Моногр. – К.: МАУП, 2005. – 440 с.: іл.
4. Білоус Л.Ф. Інформаційні мережі: Навч. Посібник. – К.: Логос, 2005.- 140с.
5. Браймер Р. Основы управления в индустрии гостеприимства. - М.: Аспект Пресс, 1995. - 382 с.
6. Гуляев В.Г. Новые информационные технологии в туризме. – М.: "Издательство ПРИОР", 1999. – 144 с.
7. Денісова О. О. «Інформаційні системи і технології в юридичній діяльності//2004.
8. Закер К. Компьютерные сети. Модернизация и поиск неисправностей: пер. с англ. – СПб.: БХВ-Петербург, 2003. – 1008с.
9. Закон України «Про інформацію» із змінами за N 1642-III від 06.04.2000, N 3047-III від 07.02.2002.
10. Игер Б. Работа в Internet: Пер. с англ. – М.: Бином, 1996.
11. Інформаційні системи і технології: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / С.Г. Карпенко, В. В. Попов, Ю.А. Тарнавський, Г.А. Шпортюк. – К.: МАУП, 2004. – 295 с.
12. Карпова Т.С. Базы данных: модели, разработка, реализация. – СПб.: Питер, 2001. – 304с.
13. Купач Т.Г., Гринюк О.Ю. Географічні інформаційні системи: практичне застосування у географічних дослідженнях. Навчальний посібник для студентів денної форми навчання спеціальностей «Географія» та «Середня освіта: географія»//2-ге видання, доповнене. – К.: ФО-П Кравченко Я.О., 2021.
14. Куперштейн В.И. Современные информационные технологии в делопроизводстве и управлении. – СПб.: БХВ – Санкт-Петербург, 1999. – 256 с.
15. Морозов М. А. Информационные технологии в социально-культурном сервисе и туризме. Оргтехника: Учебник - М., 2004. – 240 с.
16. Морозов М.А. Информационные технологии в системах управления гостиничным комплексом // Туризм: практика, проблемы, перспективы. -1998.
17. Плотникова Н.И. Комплексная автоматизация туристского бизнеса. Ч.1, 2: уч.-метод. пособие. – М.: Советский спорт, 2000. – 320 с.
18. Попов А. Автоматизация турфирмы, технологии психология // «Технологии», Приложение к журналу «Турбизнес» Июнь, 2002 С. 2-3.
19. Роглев Х.Й. Основы готельного менеджменту: навч. посібник. – К.: Кондор, 2005. - 187 с.
20. Скопень М.М. Комп'ютерні інформаційні технології в туризмі: Навчальний посібник. – К.: Кондор, 2005. – 302 с.
21. Шляхтина Л.М. Музейные инновации в ретроспективе музееведческих идей / История музеологии и музейного дела. – 2010. - №1. – С.42-47.
22. Щербакова Т.И. Традиционные и инновационные подходы к организации экскурсионной деятельности / Совр. Метод. аспекты экол. Об-я / М. - 2006

23. Экономика и организация туризма: международный туризм/ Е.Л. Драчева, Ю.В.Забаев, Д.К. Исмаев и др. – М.: КНОРУС, 2005. – с.515-560
24. Гурьянова Л.В. Введение в ГИС: учебное пособие. - Мн.: БГУ, 2008.- 135 с.
25. Дубинин М.Ю., Костикова А.А. Введение в геоинформационные системы: Интернет-курс. – Access mode: <https://gis-lab.info/docs/giscourse/index.html>
26. Іщук О. О. Просторовий аналіз і моделювання в ГІС: Навч. посібник / О. О. Іщук, М. М. Коржнев, О. Е. Кошляков; за ред. акад. Д. М. Гродзинського. – К.: ВПЦ "Київський університет", 2003. – 200 с.
27. Свидзинская Д. В. Основы QGIS. Учебный курс [Электронный ресурс] / Д.В. Свидзинская, А.С. Бруй. – Режим доступа: https://lab.osgeo.org.ua/files/QGIS_intro.pdf
28. Malczewski J. GIS-based land-use suitability analysis: a critical overview. [Electronic resource]. – Access mode: http://staff.unila.ac.id/ekoefendi/files/2011/10/Malczewski_2004.pdf
29. Ma J. Integrating GIS and Spatial Statistical Tools for the Spatial Analysis of Health-related Data / Thesis Submitted for the Degree of Doctor of Philosophy November 2000 Department of Geography University of Sheffield. Sheffield, United Kingdom [Electronic resource]. - Access mode: <http://theses.whiterose.ac.uk/14818/1/341793.pdf>
30. Orford S., Dorling D., Harris R. Review of Visualization in the Social Sciences: A State of the Art Survey and Report / School of Geographical Science University of Bristol. [Electronic resource]. – Access mode: https://www.geog.ox.ac.uk/research/arch/transformations/gis/papers/dannydorling_publication_id0288.pdf

Навчальне видання

Купач Тетяна Геннадіївна

Методичні рекомендації до семінарських занять навчальної дисципліни Спеціалізовані рекреаційно-географічні ІКС для студентів бакалаврату спеціальності 106 Географія вибіркового блоку «Географія рекреації та туризму» ОП Економічна географія (електронне видання). – К., 2022, 24с.